

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 5 februari 2015

Mål nr

B 224-14

KLAGANDE

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

MOTPART

JH

Ombud och offentlig försvarare: Advokat UR

SAKEN

Narkotikasmuggling m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Övre Norrlands dom 2013-12-11 i mål B 726-13

_____

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens domslut på så sätt, att Högsta domstolen bedömer gärningen under åtalspunkten 1 i tingsrättens domsbilaga 1 som narkotikasmuggling enligt 3 § första och fjärde styckena och 6 § första stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd beträffande målet i övrigt.

Högsta domstolen ändrar endast på det sättet hovrättens domslut beträffande påföljden, att Högsta domstolen bestämmer antalet dagsböter till 180.

UR ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av JH i Högsta domstolen med 10 368 kr. Av beloppet avser 8 294 kr arbete och 2 074 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen ska bedöma gärningen under åtalspunkten 1 i tingsrättens domsbilaga 1 som narkotikasmuggling enligt 3 § första stycket och 6 § första stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling samt skärpa påföljden.

JH har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

I Högsta domstolen har åtalet justerats på så sätt att riksåklagaren i andra hand har påstått att gärningen under åtalspunkten 1 i bilaga 1 till tingsrättens dom ska bedömas som försök till narkotikasmuggling enligt följande.

JH har den 17 juli 2012 i samband med införsel till landet via Arlanda flygplats, Sigtuna kommun, genom att underlåta att anmäla en brev försändelse från Nederländerna innehållande 100 stycken tabletter MDMA (ecstasy) till tullbehandling försökt bryta mot ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införseln.

Det fanns fara för att brottet skulle fullbordas.

JH begick gärningen med uppsåt.

Lagrums: 3 § 1 och 4 st, 6 § 1 st och 14 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling samt 23 kap. 1 § brottsbalken.

Riksåklagaren har tillagt att justeringen inte innebär en utvidgning av åtalet men att den, även om Högsta domstolen skulle finna att så är fallet, bör vara tillåten. I den delen har riksåklagaren hänvisat till rättsfallet NJA 2004 s. 646. JH har motsatt sig att justeringen tillåts.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd beträffande frågan, hur gärningen under åtalspunkten 1 i tingsrättens domsbilaga 1 ska bedömas. Frågan om prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

SKÄL

Bakgrund

1. En brev försändelse från Nederländerna, som innehöll 100 stycken

tabletter MDMA (ecstasy), togs i juli månad 2012 i beslag på Arlanda flygplats. Försändelsen var adresserad till JH.

2. JH åtalades för narkotikasmuggling. Enligt åtalet hade han i samband med införsel av ecstasytablettorna till landet via Arlanda flygplats underlåtit att anmäla brevårsändelsen till tullbehandling och därigenom brutit mot ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införseln.

3. Tingsrätten dömde JH i enlighet med åtalet. Hovrätten har ändrat tingsrättens dom och bedömt gärningen som försök till narkotikasmuggling.

Frågan i Högsta domstolen

4. Frågan i Högsta domstolen är i första hand om gärningen ska bedömas som narkotikasmuggling, dvs. som ett fullbordat brott, eller om det i stället rör sig om försök till narkotikasmuggling.

Rättslig reglering

5. Enligt 3 § första stycket smugglingslagen döms för smuggling den som, i samband med införsel till landet av en vara som omfattas av ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införsel, uppsåtligen bryter mot förbudet eller villkoret genom att underlåta att anmäla varan till tullbehandling. Om en sådan gärning gäller narkotika, döms enligt 6 § första stycket för narkotikasmuggling till fängelse i högst tre år.

6. En vara ska enligt 2 § första stycket smugglingslagen anses ha förts in till landet när den fördes över gränsen för svenskt territorium.
7. Enligt 3 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika får narkotika föras in till eller ut ur landet endast av den som har tillstånd till det.
8. Tullagstiftningen är i princip inte tillämplig om det är fråga om införsel från (eller utförsel till) andra EU-länder (se prop. 1999/2000:124 s. 120). I stället gäller lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen; se 3 § fjärde stycket smugglingslagen). Inregränslagen är tillämplig beträffande bl.a. narkotika (se 3 § 2). Enligt 4 § första stycket den lagen jämförd med 3 § lagen om kontroll av narkotika ska den som för in narkotika från ett annat EU-land till Sverige, utan att han eller hon har tillstånd till det, anmäla narkotikan till Tullverket. Enligt 4 § tredje stycket inregränslagen ska anmälan göras utan dröjsmål vid närmaste bemannade tullplats. Enligt samma stycke får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Tullverket meddela närmare föreskrifter om anmälningsskyldigheten.
9. Tullverket har med stöd av regeringens bemyndigande i inregränslagen meddelat föreskrifter om vad som gäller i fråga om anmälningsskyldighet i vissa närmare angivna situationer (Föreskrifter, TFS 1996:21, om Tullverkets befogenheter vid inre gräns). Föreskrifterna innehåller inte något om vad som gäller avseende anmälningsskyldighet vid införsel till landet genom post-försändelse.

Uttalanden i förarbetena om fullbordanspunkten för smugglingsbrott

10. I förarbetena till smugglingslagen anges att om någon uppsåtligen kringgår en tullplats, så har personen i fråga underlåtit att anmäla varan till tullbehandling och ska fällas till ansvar enligt 3 § första stycket. Om en resande väljer grön fil i stället för röd, trots att han eller hon är medveten om skyldigheten att anmäla en vara till tullbehandling, är det fråga om fullbordat brott i och med att den resande har gått in i den gröna filen. Det framgår också att motsvarande gäller den som underlåter att stanna vid en föreskriven anmälningplats då han eller hon kör genom en tullplats. Något uttalande om vad som avsågs att gälla vid smuggling via post gjordes inte. (Se prop. 1999/2000:124 s. 116 f.)

Högsta domstolens bedömning

11. JH har beställt narkotika i ett annat land inom EU. Från detta land har narkotikan förts in till Sverige. JH har inte haft tillstånd till införseln. Han hade inte gjort någon anmälan innan narkotikan togs i beslag av tullen.

12. Enligt JH inträder anmälningsskyldigheten tidigast när adressaten aviseras om att försändelsen har nått Sverige. Riksåklagaren har ansett att fullbordad narkotikasmuggling föreligger redan när narkotikan anländer till tullen, om någon anmälan då inte har gjorts.

13. Vid införsel genom postförsändelse är det inte den som har beställt varan som själv rent faktiskt för in den till Sverige, utan detta görs av någon annan

på hans eller hennes uppdrag. Beställaren har därmed inte samma möjlighet som en resande att i införselögonblicket se till att anmälan görs. Att mottagaren inte känner till vid vilken tidpunkt som varan förs över gränsen kan emellertid inte ges någon avgörande betydelse för bedömningen av när fullbordanspunkten för smugglingsbrott inträder.

14. Att det finns en anmälningsskyldighet för vissa varor, bl.a. narkotika, motiveras av att det ska gå att kontrollera att förbud och villkor för införseln till Sverige efterlevs. Bestämmelsen i inregränslagen om att anmälan ska ske utan dröjsmål vid närmaste bemannade tullplats ska ses mot bakgrund av att det rör sig om varor som inte får finnas inom landet utan att vara föremål för åtgärder från Tullverkets sida (prop. 1999/2000:124 s. 103). Det är därför angeläget att anmälan görs på ett så tidigt stadium att risken blir så liten som möjligt för att varor, som ska anmälas, kan passera in i Sverige utan kontroll. I linje med detta ligger att tolka reglerna så, att anmälningsskyldigheten ska vara fullgjord omedelbart efter det att varan har förts över gränsen för svenskt territorium (se p. 6). Det innebär i sin tur att ett fullbordat smugglingsbrott föreligger, om övriga brottsförutsättningar är uppfyllda, när narkotikan anländer till tullen, om någon anmälan inte har gjorts. En sådan ordning är förenlig med straffbestämmelsens ordalydelse.

15. JHs gärning ska därmed bedömas som fullbordad narkotikasmuggling enligt 3 § första och fjärde styckena och 6 § första stycket smugglingslagen.

Prövningstillstånd beträffande målet i övrigt

16. Vid denna bedömning ska prövningstillstånd meddelas även beträffande målet i övrigt.

Övrig brottslighet

17. I enlighet med hovrättens dom har JH gjort sig skyldig även till narkotikabrott enligt 2 § narkotikastrafflagen (åtalspunkten 2 i bilaga 1 till tingsrättens dom).

Påföljd

18. Den samlade brottslighetens straffvärde motsvarar fängelse i en månad.

19. För mindre allvarlig narkotikabrottslighet av normalgraden kan en inte frihetsberövande påföljd väljas om förutsättningarna i övrigt för en sådan påföljd är uppfyllda (se andra mefedrondomen, NJA 2012 s. 650 p. 9). Det saknas särskild anledning att befara att JH kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Kraven för villkorlig dom är därmed uppfyllda. I enlighet med huvudregeln i 30 kap. 8 § brottsbalken ska den villkorliga domen förenas med dagsböter. Antalet dagsböter bör sättas avsevärt högre än vad hovrätten har kommit fram till (se femtiotablettersdomen, NJA 2012 s. 849, p. 24–27).

Högsta domstolens slutsats

20. Hovrättens dom ska ändras dels så att gärningen under åtalpunkten 1 i tingsrättens domsbilaga 1 ska bedömas som fullbordad narkotikasmuggling, dels så att antalet dagsböter som den villkorliga domen förenas med ska bestämmas till 180. Beträffande dagsbotens belopp ska ingen ändring göras.

I avgörandet har deltagit justitieråden: Marianne Lundius,
Ann-Christine Lindeblad, Göran Lambertz, Martin Borgeke (referent)
och Svante O. Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Tove Bodegård